

Deres ref.

Deres brev av:

Vår ref.
Lars Myhre

Dato:
11.03.2016

SYNSPUNKTER FRA BOLIGPRODUSENTENES FORENING TIL RAPPORT OM KONSEKVENSER AV Å ENDRE ELLER FJERNE TILKNYTNINGSPLIKT TIL FJERNVARME

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har bedt om synspunkter på en rapport om konsekvenser av å endre eller fjerne tilknytningsplikten til fjernvarme som Thema Consulting Group har laget i samarbeid med Norsk Energi.

Boligprodusentenes Forening er positive til at myndighetene nå vurderer innretningen av fjernvarmereguleringen. Vi peker på at tilknytningsplikt til fjernvarme ble innført i lovverket på 1980-tallet. Nybygg hadde da et oppvarmingsbehov som var mange ganger større enn det som nå gjelder for nybygg. Vi kan ikke se at fjernvarme lenger har energimessige eller miljømessige fortrinn som forsvarer kostnadskrevende fjernvarme i nybygg. Vi anbefaler derfor at tilknytningsplikten fjernes i plan- og bygningsloven § 27-5.

Rapporten gir en grei oversikt over den historiske utviklingen i fjernvarmesektoren og belyser økonomiske vilkår for fjernvarmeaktørene. Norske energimyndigheter har over lengre tid prioritert utbygging av ny fjernvarme og lagt forholdene til rette for dette. Det er kostnadskrevende å etablere ny fjernvarme. For å gjøre utbyggingen lønnsom for fjernvarmeaktørene har myndighetene gjennom Enova stilt med omfattende investeringsstøtte. I 2014 tildelte for eksempel Enova hele 294 millioner kroner i støtte til fjernvarmeutbygging. Til sammenligning tildelte Enova det samme året bare 29 millioner kroner i støtte til oppgradering av eksisterende boliger¹. Den massive satsingen på fjernvarme har bidratt til å øke fjernvarmeleveransene fra 2,4 TWh i 2004 til 5,3 TWh i 2013.

Thema-rapporten belyser konsekvensene av endret tilknytningsplikt for fjernvarmeleverandørene. Vi mener at rapporten er mangelfull i den tilsvarende vurderingen av konsekvensene for kundene. Rapporten synes å overse at nytt passivhusnivå ble innført som krav i teknisk forskrift nå fra 1. januar 2016, og at nye bygninger oppført etter de nye kravene vil ha et vesentlig lavere varmebehov enn det vi tidligere har vært vant med. Faktisk vil energibehovet til varmt vann være større enn energibehovet til oppvarming. Klimaforliket på Stortinget signaliserer dessuten at vi fra 2020 skal ha nesten nullenerginivå som forskriftskrav. Da vil varmebehovet naturlig nok være enda lavere.

Dette gir store utfordringer for fjernvarmen. For boligkundene innebærer fjernvarmetilknytning store investeringskostnader i form av tilknytningsavgift og etablering av vannbåren varme i boligene. Investeringskostnadene vil være vesentlig høyere enn for elektrisk oppvarming. For boligkundene vil også energiprisen i praksis være den samme for fjernvarme som for elektrisk oppvarming. Når man etter loven

¹¹ Ref: Enova. Resultat og aktivitetsrapport 2014.

er pliktig å knytte seg til fjernvarmenettet vil man altså ikke få redusert energikostnadene, men kun økt investeringskostnadene. Krav om fjernvarmetilknytning i pbl § 27-5 bidrar dermed til høyere byggekostnadene for nye boliger.

For boligkundene er ikke fjernvarmetilknytning privatøkonomisk lønnsomt. For fjernvarmeleverandørene kreves betydelig investeringsstøtte for at fjernvarmeutbyggingen skal bli lønnsomt. Fjernvarmeutbygging framstår derfor som en økonomisk dårlig løsning.

Fjernvarme er heller ikke energieffektivt. Elektrisk oppvarming er for eksempel mer energieffektivt enn fjernvarme². Det er da ikke tatt hensyn til betydelige distribusjonstap i fjernvarmenettet fram til abonnenten. Det er heller ikke tatt hensyn til økt elektrisitetsbruk med vannbårent varmebatteri i ventilasjonsanlegget. Forrige versjon av TEK10 krevde nemlig gjennom § 14-8 at ventilasjonsvarmen skulle kunne dekkes med fjernvarme når det var tilknytningsplikt. Heldigvis er dette kravet fjernet i de nye energikravene i TEK10. Beregninger viser nemlig at installasjon av vannbårent varmebatteri for å dekke ventilasjonsvarme faktisk fører til høyere elektrisitetsbruk enn med elektrisk varmebatteri. Årsaken er pumpeenergi til det vannbårne varmebatteriet og større trykkfall i ventilasjonskanalen med vannbårent varmebatteri enn med elektrisk ettervarming. Det siste fører til økt elektrisitetsbruk for viftene i ventilasjonsanlegget. I jakten på mer energi- og kostnadseffektive løsninger framstår fjernvarme derfor ikke som et godt alternativ.

Det argumenteres imidlertid at fjernvarme er mer miljøvennlig ved at varmen hentes fra avfallsforbrenning. Men avfall er ressurser på avveie, og avfallsforbrenning er slik sett å betrakte som sløsing av ressurser. Dette synet preger EUs nye plan for sirkulær økonomi. Forbrenning av avfall anses der ikke som gjenvinning, men som tap av ressurser. Den sirkulære økonomien fremmer derfor ikke energigjenvinning i fjernvarmeanlegg.

Basert på dette mener vi at fjernvarme må vurderes med nye øyne. Vi kan ikke lenger ukritisk fremme fjernvarmeutbygging gjennom krav om tilknytningsplikt i lovverket og massiv investeringsstøtte fra Enova. For nye boliger med lavt varmebehov framstår tilknytningsplikten som et fordyrende lovkrav som verken kan forsvares ut fra et energimessig, miljømessig eller økonomisk perspektiv. **Boligprodusentenes Forening anbefaler at tilknytningsplikten i plan- og bygningsloven § 27-5 oppheves, og at fjernvarme i framtiden må konkurrere på like vilkår med andre varmeløsninger.**

Med vennlig hilsen
for Boligprodusentenes Forening

Per Jæger
Administrerende direktør

² Ref: Systemvirkningsgrader i tillegg B i NS 3031:2014